

ISSN 2524-0986

 iScience^{TM}

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

ЖУРНАЛ

Выпуск 5(37)
Часть 8

Переяслав-Хмельницкий
2018

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

ВЫПУСК 5(37)
Часть 8

Май 2018 г.

ЖУРНАЛ

Выходит –12 раз в год (ежемесячно)
Издается с июня 2015 года

Включен в наукометрические базы:

РИНЦ http://elibrary.ru/title_about.asp?id=58411

Google Scholar

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=JP57y1kAAAAJ&hl=uk>

Бібліометрика української науки

http://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page_sites=journals

Index Copernicus

<http://journals.indexcopernicus.com/++++,p24785301,3.html>

Переяслав-Хмельницький

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

Главный редактор:

Коцур В.П., доктор исторических наук, профессор, академик Национальной академии педагогических наук Украины

Редколлегия:

Базалук О.А.	д-р филос. наук, профессор (Украина)
Доброскок И.И.	д-р пед. наук, профессор (Украина)
Кабакбаев С.Ж.	д-р физ.-мат. наук, профессор (Казахстан)
Мусабекова Г.Т.	д-р пед. наук, профессор (Казахстан)
Смирнов И.Г.	д-р геогр. наук, профессор (Украина)
Исак О.В.	д-р социол. наук (Молдова)
Лю Бинцян	д-р искусствоведения (КНР)
Тамулет В.Н.	д-р ист. наук (Молдова)
Брынза С.М.	д-р юрид. наук, профессор (Молдова)
Мартынюк Т.В.	д-р искусствоведения (Украина)
Тихон А.С.	д-р мед. наук, доцент (Молдова)
Гораченко А.Ю.	д-р пед. наук, доцент (Молдова)
Алиева-Кенгерли Г.Т.	д-р филол. наук, профессор (Азербайджан)
Айдосов А.А.	д-р техн. наук, профессор (Казахстан)
Лозова Т.М.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Сидоренко О.В.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Егиазарян А.К.	д-р пед. наук, профессор (Армения)
Алиев З.Г.	д-р аграрных наук, профессор, академик (Азербайджан)
Партоев К.	д-р с.-х. наук, профессор (Таджикистан)
Цибулько Л.Г.	д-р пед. наук, доцент, профессор (Украина)
Баймухамедов М.Ф.	д-р техн. наук, профессор (Казахстан)
Хеладзе Н.Д.	канд. хим. наук (Грузия)
Таласпаева Ж.С.	канд. филол. наук, профессор (Казахстан)
Чернов Б.О.	канд. пед. наук, профессор (Украина)
Мартынюк А.К.	канд. искусствоведения (Украина)
Воловык Л.М.	канд. геогр. наук (Украина)
Ковальська К.В.	канд. ист. наук (Украина)
Амрахов В.Т.	канд. экон. наук, доцент (Азербайджан)
Мкртчян К.Г.	канд. техн. наук, доцент (Армения)
Стати В.А.	канд. юрид. наук, доцент (Молдова)
Бугаевский К.А.	канд. мед. наук, доцент (Украина)
Цибулько Г.Я.	канд. пед. наук, доцент (Украина)

Актуальные научные исследования в современном мире // Журнал - Переяслав-Хмельницкий, 2018. - Вып. 5(37), ч. 8 – 114 с.

Языки издания: українська, русский, english, polski, беларуская, казахша, o'zbek, limba română, кыргыз тили, Հայերեն

Сборник предназначен для научных работников и преподавателей высших учебных заведений. Может использоваться в учебном процессе, в том числе в процессе обучения аспирантов, подготовки магистров и бакалавров в целях углубленного рассмотрения соответствующих проблем. Все статьи сборника прошли рецензирование, сохраняют авторскую редакцию, всю ответственность за содержание несут авторы.

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

СОДЕРЖАНИЕ

СЕКЦИЯ: СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЕ НАУКИ

- Баркаръ Євген Володимирович, Басанська Олена Григорівна**
(Миколаїв, Україна)
 АНАЛІЗ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ РОСТУ ТА ВІДГОДІВЕЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ
 ЧИСТОПОРОДНИХ І ПОМІСНИХ СВИНЕЙ..... 6
- Мұстияр Таубасар Әбілдаұлы,**
Ордабеков Аблайхан Нурмаханович,
Ахметова Жулдыз Алибековна
(Шымкент, Қазақстан Республикасы)
 ҚАЗАҚТЫҢ ҚЫЛШЫҚ ЖҮНДІ ҚҰЙРЫҚТЫ ҚОЙЛАРЫН ЕДІЛБАЙ
 ТҰҚЫМДЫ ҚОШҚАРЛАРЫМЕН ШАҒЫЛЫСТЫРУДАН АЛЫНҒАН
 БІРІНШІ БУДАН ТӨЛДЕРІНІҢ ДЕНЕ ӨЛШЕМДЕРІНІҢ КӨРСЕТКІШТЕРІ 12

СЕКЦИЯ: БИОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

- Попова Нарыйа Дмитриевна,**
Соловьева Марианна Иннокентьевна (Якутск, Россия)
 ВЛИЯНИЕ МЕХАНОХИМИЧЕСКОЙ АКТИВАЦИИ НА ВЫХОД
 ФЛАВОНОИДОВ ЛЕКАРСТВЕННЫХ РАСТЕНИЙ..... 16

СЕКЦИЯ: ЭКОЛОГИЯ

- Ермуханова Нуржамал Бахитжановна,**
Керимбекова Заурекуль Майданбековна (Шымкент, Қазақстан),
Таңжарықов Панабек Абсатович (Қызылорда, Қазақстан)
 МҰНАЙ-ГАЗ НЫСАНДАРЫҢДАҒЫ РАДИАЦИЯЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІКТІҢ
 ҒЫЛЫМИ НЕГІЗДЕРІ..... 21
- Коркішко Анастасія Вікторівна, Григор'єва Людмила Іванівна**
(Миколаїв, Україна)
 ПІДЛОГОВЕ ПОКРИТТЯ ТА ПИТАННЯ ЕКОСЕРТИФІКАЦІЇ..... 27
- Медведєва Юлія Вікторівна (Харків, Україна)**
 ОЦІНКА НЕКАНЦЕРОГЕННОГО РИЗИКУ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ ВІД
 ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ МІСТА-МІЛЬЙОНЕРА..... 30
- Bronytskyi Vadim, Bilous Anna (Kyiv, Ukraine)**
 COMPARATIVE ANALYSIS OF EUROPEAN WATER ECOLOGICAL
 LEGISLATION AND UKRAINIAN..... 34
- Maturazova E.M., To`raqulova M. Rq. (Nukus, O`zbekiston)**
 ЕКОЛОГІК ТА`ЛИМ ОРҚАЛИ ЕКОЛОГІК САВОДХОНЛИККА ЕРИШІШ
 ТЕХНОЛОГИЯСИ..... 39

СЕКЦИЯ: МЕДИЦИНСКИЕ НАУКИ

- Askar Y., Arifova F., Isakhanova U., Mazhitva A., Tulanbayeva A.,**
Torebayeva N., Moshkalova G.N. (Almaty, Kazakhstan)
 THE ANALYSIS OF PERINATAL OUTCOMES IN WOMEN
 WITH PRETERM DELIVERY..... 43
- Бугаевский Константин Анатольевич (Запорожье, Украина)**
 ЗНАМЕНИТЫЕ ВРАЧИ И УЧЁНЫЕ-МЕДИКИ НА МОНЕТАХ..... 46

СЕКЦИЯ: СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЕ НАУКИ

УДК 636.4'082.25/.265

Баркарь Євген Володимирович, Басанська Олена Григорівна
Миколаївський національний аграрний університет
(Миколаїв, Україна)

АНАЛІЗ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ РОСТУ ТА ВІДГОДІВЕЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ЧИСТОПОРІДНИХ І ПОМІСНИХ СВИНЕЙ

Анотація. Проаналізовано закономірності росту та відгодівельні якості чистопорідних і помісних свиней. Встановлено, що використання для відгодівлі помісних тварин поєднання ландрас х дюрк порівняно з чистопорідними ландрасами забезпечує вірогідно вищі значення живої маси та показників відгодівельних якостей. Помісі також відрізняються вірогідно вищими інтенсивністю формування та напругою росту у відгодівельний період.

Ключові слова: свині, ландрас, дюрк, помісі, ріст, показники інтенсивності росту, відгодівельні якості.

Баркарь Евгений Владимирович, Басанская Елена Григорьевна
Николаевский национальный аграрный университет
(Николаев, Украина)

АНАЛИЗ ЗАКОНОМЕРНОСТЕЙ РОСТА И ОТКОРМОЧНЫХ КАЧЕСТВ ЧИСТОПОРІДНЫХ СВИНЕЙ И ПОМЕСЕЙ

Аннотация. Проанализированы закономерности роста и откормочные качества чистопородных свиней и помесей. Установлено, что использование для откорма помесей сочетания ландрас х дюрк сравнительно с чистопородными ландрасами обеспечивает достоверно более высокие значения живой массы и показателей откормочных качеств. Помеси также отличаются достоверно более высокими интенсивностью формирования и напряженностью роста в откормочный период.

Ключевые слова: свиньи, ландрас, дюрк, помеси, рост, показатели интенсивности роста, откормочные качества.

Barkar Yevhen V., Basanska Olena H.
Mykolayiv National Agrarian University
(Mykolayiv, Ukraine)

ANALYSIS OF GROWTH REGULARITIES AND FATTENING QUALITIES OF PUREBRED AND CROSSBRED PIGS

Abstract. The growth regularities and fattening qualities of purebred and crossbred pigs are analyzed. It is established that the use of landrace x duroc combination for the fattening of crossbred animals in comparison with purebred landrace provides reliable higher values of live weight and fattening qualities. The

crosses also differ significantly in the intensity of formation and in the intensity of growth during the fattening period.

Keywords: *pigs, landrace, duroc, hybrids, growth, growth rate indicators, fattening qualities.*

Вступ. На сучасному етапі розвитку селекційно-племінної роботи в свинарстві важливе значення має вивчення закономірностей росту, оскільки у процесі росту та розвитку тварина набуває як породних і видових ознак, так і притаманних лише їй особливостей конституції, екстер'єру, продуктивності. За рахунок вивчення особливостей росту та їх зв'язків із подальшими відгодівельними, відтворювальними та м'ясними якість існує можливість на досить ранніх етапах онтогенезу зробити аналіз і провести оцінку та відбір тварин. Крім того, показники інтенсивності росту (інтенсивність формування, індекси напруги та рівномірності росту) можуть використовуватися як додаткові критерії при оцінці росту та розвитку свиней.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури доводить, що останнім часом учені поглиблено досліджують закономірності росту й розвитку тварин [1, с. 166–170; 2, с. 75–76; 3, с. 386–389]. Інтенсивність формування визначається спадковістю та умовами утримання, про що свідчать породні та конституційні особливості тварин. Вивченням питання впливу інтенсивності росту тварин на їх продуктивні якості займалося багато вчених, що знайшло відображення в наукових працях [2, с. 75–76; 3, с. 386–389; 4, с. 208–210; 5, с. 103–106]. Науковцями було встановлено, що різниця в інтенсивності формування обумовлює різну енергію росту й, відповідно, відтворну, відгодівельну та м'ясну продуктивність. Відомо, що з віком інтенсивність росту знижується, але динаміка цього процесу у свиней різних порід відбувається по різному.

Під впливом спадкових якостей та умов середовища ріст тварин відбувається неоднаково. На різних морфо-фізіологічних етапах свого розвитку темпи їх формування відрізняються і значною мірою залежать від рівня обміну речовин в організмі. Цей процес вагомо впливає на продуктивність тварин та якість тваринницької продукції [6, с. 114–118].

Отже, в умовах сучасного промислового виробництва свинини важливо забезпечити високу швидкість росту молодняку свиней, що надає можливість отримувати більше продукції в короткі технологічні строки. У зв'язку з цим питання вивчення закономірностей росту чистопородного і помісного молодняку свиней є досить актуальним. Пізнання закономірностей індивідуального росту відкриває можливості його регулювання в процесі вирощування і селекції тварин [7, с. 5–7].

Мета, матеріали та методи досліджень. Метою роботи було проаналізувати закономірності росту та відгодівельні якості чистопородних і помісних свиней.

Дослідження було проведено протягом 2017 року в умовах державного підприємства (ДП) «Маліцький Агро» Баштанського району Миколаївської області.

Було сформовано 2 групи тварин по 35 голів: I група – контрольна (чистопородні тварини породи ландрас); II група – дослідна (поєднання порід ландрас × дюрок).

Закономірності росту було оцінено шляхом аналізу вікової динаміки живої маси і показників інтенсивності росту. Живу масу (кг) визначали у віці 2, 3, 4, 5 та 6 місяців шляхом щомісячних індивідуальних зважувань. Такі показники інтенсивності росту, як інтенсивність формування (Δf), індекс напруги росту (I_n) та індекс рівномірності росту (I_p) розраховували по вікових періодах 2-3-4 та 4-5-6 місяців відповідно. Відгодівельні якості визначали за такими показниками, як вік досягнення живої маси 100 кг (днів) та середньодобовий приріст на відгодівлі (г). Обробка матеріалів досліджень була проведена із використанням комп'ютерної техніки та пакету прикладного програмного забезпечення MS OFFICE 2016 EXCEL.

Результати досліджень та їх аналіз. У результаті аналізу динаміки живої маси чистопородних та помісних тварин встановлено, що помісні тварини ландрас × дюрк переважали чистопородних за живою масою у віці два місяці на 3,2, у три місяці на 3,3, у чотири на 4,9, у п'ять на 6,7 кг та у віці шість місяців на 6,0 кг відповідно (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка живої маси контрольної та дослідної груп свиней

Жива маса та рівень її мінливості		Група		
		I контрольна (n=35)	II дослідна (n=35)	
У віці	2 місяці	$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$, кг	17,9±0,23	21,1±0,21***
		C_v , %	7,60	5,90
	3 місяці	$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$, кг	33,9±0,45	37,2±0,49***
		C_v , %	7,95	7,76
	4 місяці	$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$, кг	58,4±0,76	63,3±0,93***
		C_v , %	7,67	8,73
	5 місяців	$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$, кг	78,8±1,05	85,5±1,09***
		C_v , %	7,87	7,58
	6 місяців	$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$, кг	101,0±1,53	107,0±1,20**
		C_v , %	8,96	6,63

Примітка: тут і далі: * – $p < 0,05$; ** – $p < 0,01$; *** – $p < 0,001$.

Усі переваги виявилися статистично вірогідними. Встановлено вірогідний вплив породності на мінливість живої маси у всі досліджувані вікові періоди. Вищий вплив у віці два і три місяці (60,3 та 26,9 % відповідно), а у віці чотири, п'ять та шість місяців вплив породності порівняно нижчий і становить 19,1; 22,0 та 12,2% відповідно). З віком спостерігається зменшення частки впливу породності на мінливість живої маси, що можна пояснити ідентичними умовами годівлі та утримання.

У результаті аналізу показників інтенсивності росту встановлено, що у віковий період 2-3-4 місяці тварини контрольної групи (чистопородні) перевищували за показниками інтенсивності формування та індекс напруги

росту свиней дослідної групи. Індекс рівномірності росту був вищий у тварин дослідної групи і становив відповідно 0,68 (табл. 2).

Таблиця 2

**Показники інтенсивності росту свиней
контрольної та дослідної груп у різні вікові періоди, $\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$**

Віковий період, місяців	Параметр інтенсивності росту	Група	
		I контрольна (n=35)	II дослідна (n=35)
2-3-4	Δt	0,08±0,007	0,03±0,004***
	I_n	0,05±0,005	0,02±0,003***
	I_p	0,62±0,009	0,68±0,011***
4-5-6	Δt	0,05±0,005	0,08±0,004***
	I_n	0,07±0,006	0,11±0,006***
	I_p	0,68±0,014	0,68±0,006

Тварини дослідної групи ландрас × дюрк переважали чистопородних у віковий період 4-5-6 місяців за величиною інтенсивності формування та індексу напруги росту. Всі зазначені переваги є статистично вірогідними. Індекс рівномірності росту був на одному рівні як у контрольної, так і у дослідної груп (0,68). Отже, помісі характеризувалися вірогідно більшою напругою росту у відгодівельний період.

За допомогою методики однофакторного дисперсійного аналізу встановлено вірогідний вплив породності на мінливість інтенсивності формування, індексу напруги та індексу рівномірності росту у віковий період 2-3-4 місяці. Частки впливу складають відповідно 37,3, 30,0 та 17,5% (табл. 3).

Таблиця 3

**Вплив породності на показники інтенсивності росту
свиней досліджуваних груп**

Віковий період, місяців	Параметр інтенсивності росту	SS	df	$F_{розр.к.}$	η^2
2-3-4	Δt	0,043	1	40,44***	37,3
	I_n	0,014	1	29,10***	30,0
	I_p	0,053	1	14,39***	17,5
4-5-6	Δt	0,010	1	13,78***	16,9
	I_n	0,027	1	21,82***	24,3
	I_p	0,001	1	0,03	0,1

У віковий період 4-5-6 місяців встановлено вірогідний вплив породності на мінливість інтенсивності формування та індексу напруги росту. Частки впливу складають 16,9 та 24,3% відповідно.

Було проаналізовано відгодівельні якості піддослідних груп свиней (табл. 4).

Таблиця 4

Відгодівельні якості свиней контрольної та дослідної груп

Показник та рівень його мінливості		Група	
		I контрольна (n=35)	II дослідна (n=35)
Вік досягнення живої маси 100 кг, днів	$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$, кг	178,3±1,82	170,0±1,27***
	<i>Cv</i> , %	6,05	4,43
Середньодобовий приріст на відгодівлі, г	$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$, кг	746,4±12,03	775,8±7,99*
	<i>Cv</i> , %	9,54	6,10

Помісі вірогідно переважають чистопородних тварин як за віком досягнення живої маси 100 кг, так і за величиною середньодобових приростів на відгодівлі.

Було встановлено вірогідний вплив породності на мінливість віку досягнення живої маси 100 кг, який становив 17,0% (табл. 5).

Таблиця 5

Вплив породності
на відгодівельні якості свиней досліджуваних груп

Показник	SS	df	$F_{\text{розрах.}}$	η^2
Вік досягнення живої маси 100 кг, днів	1204,5	1	13,91***	17,0
Середньодобовий приріст на відгодівлі, г	15156,3	1	4,15*	5,8

Вплив на мінливість середньодобових приростів нижчий – 5,8%.

Висновки. Отримані результати досліджень дають нам можливість стверджувати, що використання для відгодівлі помісних тварин поєднання ландрас × дюрок порівняно із чистопородними ландрасами забезпечує вірогідно вищі значення живої маси та показників відгодівельних якостей, помісі також відрізняються вірогідно вищою напругою росту у відгодівельний період.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Акневський Ю. П. Закономірності росту свиней різних генотипів / Ю. П. Акневський, Л. П. Гришина // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв. – 2006. – Вип. 3(35). – Т. 2. – С. 166–170.
2. Топчій Л. І. Індексна оцінка росту і розвитку свиней асканійського типу української м'ясної породи / Л. І. Топчій // Вісник аграрної науки. – 2007. – № 9. – С. 75–76.
3. Халак В. І. Закономірності росту ремонтних свинок внутрішньопородного типу УВБ-3 та їх продуктивність / В. І. Халак, В. О. Кравченко // Таврійський науковий вісник. – Херсон. – 2006. – Вип. 43. – С. 386–389.

4. Кодак О. В. Вплив величини селекційних індексів ремонтного молодняку свиней на їх подальшу відтворювальну здатність / О. В. Кодак // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2010. – № 1 – С. 208–210.
5. Пелих В. Г. Зв'язок інтенсивності формування свиней в ранньому онтогенезі з їх енергією росту / В. Г. Пелих, І. О. Балабанова, С. Л. Величанська // Вісник Сумського ДАУ. – 2000. – Вип. 4. – С. 103–106.
6. Іжболдіна О. О. Закономірності росту молодняку свиней різного походження / О. О. Іжболдіна // Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету / ВНАУ; [голов. ред. Г.М. Калетнік]. – Вінниця: ВНАУ, 2011. – Сільськогосподарські науки. – Вип. 9(49). – С. 114–118.
7. Максименко О. Ріст ремонтного молодняку свиней породи велика біла та ландрас залежно від умов утримання / О. Максименко // Тваринництво України. – 2005. – № 10. – С. 5–7.

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

Май 2018 г.

ВЫПУСК 5(37)

Часть 8

Ответственность за новизну и достоверность результатов научного исследования несут авторы

Ответственный за выпуск: Водяной О.
Дизайн и верстка: Вовкодав А.

Учредитель: ОО "Институт социальной трансформации"
свидетельство о государственной регистрации №1453789 от 17.02.2016 г.

Подписано к печати 5.06.2018.
Формат 60x84 1/16.
Тираж 300 шт. Заказ №042
Изготовитель: ФЛП "Кравченко Я.О."
свидетельство о государственной регистрации В01 №560015
Адрес: 03039, Украина, Киев, просп. В. Лобановского, 119
тел. +38 (044) 561-95-31

Адрес ред. коллегии:
08400, Украина, Киевская обл., г. Переяслав-Хмельницкий,
ул. Богдана Хмельницкого, 18
тел.: +38 (063) 5881858
сайт: <http://iscience.in.ua>
e-mail: iscience.in.ua@gmail.com

